

Gi naturopplevelser videre

Overgangen fra et rikt og åpent kulturlandskap til et landskap som gror igjen, skjer gradvis. Derfor legger vi ikke merke til forandringene. Tilslutt blir vi vant til den uframkommelige krattskogen og de tette skogbrynene, der det tidligere var åpent og velpleid, og bakken var dekket av blomster og gras. Når det gamle kulturlandskapet forsvinner, mister vi også mangfoldet av planter og dyr. Beitepatruljen har et ønske om å få tilbake frosker og salamander i gårdsdamme, enger fylt med blomster, summende humler og flagrende sommerfugler – kort sagt, et rikere kulturlandskap.

Et mangfold i kulturlandskapet åpner for friluftsliv og rekreasjon, turisme og reiselivsnæring.

Barna lar seg lett fascinere av mangfoldet i naturen. Det er viktig at verdiene i kulturlandskapet går i arv!

Det Kgl. Selskap for Norges Vel

Postboks 115,
2026 SKJETTEN
Tlf: 64 83 20 00
Faks 64 83 20 01

Statuen "Søstre" av Marit Wiklund, som står utenfor administrasjonsbygget på Hellerud, symboliserer betydningen av "en hjelpende hånd", en holdning Norges Vel er opptatt av og identifiserer seg med.

Vi har hovedkvarter på Hellerud gård i Skedsmo, ikke langt fra Lillestrøm. Mer informasjon om oss finner du på www.norgesvel.no

Kontaktperson:

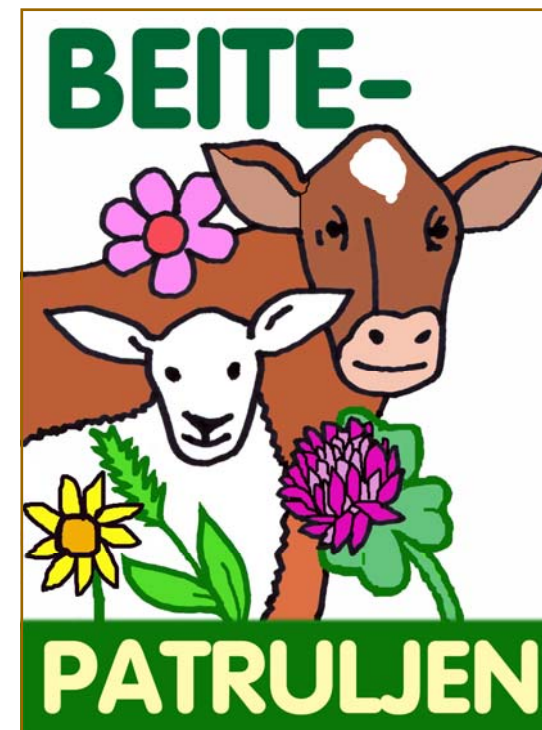

Prosjektleder/fagkonsulent
Hanne Sickel
Tlf: 64 83 20 72
hanne.sickel@norgesvel.no

DET KGL. SELSKAP FOR NORGES VEL

Beitepatruljen - Til tjeneste!

RIKERE KULTURLANDSKAP— EN RESSURS FOR OPPLEVELSER

Gjengroing av gamle beiter og jordbruksarealer som er tatt ut av drift er et økende problem. Tap av biologisk mangfold, svekket beitegrunnlag og forringelse av friluftsopplevelsen er gode grunner til at disse arealene bør ha en aktiv skjøtsel.

Aktive husdyrbønder i Akershus og Østfold har tatt konsekvensen av gjengroingen og etablert Beitepatroljen BA. Selskapet skaffer tilleggsmat for bønder gjennom utleie av beitedyr - ku, hest, sau og geit er klare til innsats. Vi bistår kommuner og større grunneiere som har et forvaltningsansvar for landskap og biologisk mangfold. Vi hjelper også gjerne andre som ønsker å skape et rikere kulturlandskap.

Biologisk mangfold

Et landskap med biologisk mangfold består av ulike naturtyper og arter. Landskap med store sammenhengende kornåkrer har lavt biologisk mangfold. Derimot har varierte landskap med kornåker, grasmarker, tørre knauser, små skogsholt og bekker høyt mangfold. Varierte landskap gir rom for arter som lever i bestemte naturtyper eller trenger ulike naturtyper for å overleve.

Bevaring av det biologiske mangfoldet forutsetter at vi opprettholder arealer for de ulike naturtyperne og sørger for at arter får spre seg til flere områder.

Dessverre er mange jordbruksstilknyttede arter truet fordi vi i dag har redusert bruken av det norske kulturlandskapet. Plantearter som er avhengig av kontinuerlig hevd og ugjødslede grasmarker er derfor blitt sjeldne.

Registrering og beiteplan

Dyras ulike beitemønstre gjør at registreringen av beitemarkene er viktig. Skjøtseltiltak i de gamle kulturlandskapene må planlegges og skreddersys for hvert enkelt område.

Faglig vurdering for valg av beitedyr, riktig beitetrykk og utvikling av biologisk mangfold utarbeides for Beitepatroljen av fagpersoner i Det Kgl. Selskap for Norges Vel.

Et beitedyr er ikke bare et beitedyr

Ulike husdyrslag beiter forskjellig og skaper ulike beitemarkstyper.

Skifter mellom husdyrslagene reduserer også problemene knyttet til parasitter på beiten.

Kua sveiper med tunga og er mest interessert i grasvekster, starr og enkelte urter. Den beiter ikke like selektivt som geit og sau, og spiser lite lyng og lauv.

Med sin kløyvde leppe søker sauen den beste maten først. Deretter går den på nest beste art. Yndlingsmaten er urter, deretter spises gras (starr og halvgras) og til slutt lyng, busk og trær.

Geit er den typiske lauveteren. Hvis det er behov for å bli kvitt nye busker og lauv på beite er det lurt å sette på geit.

Hesten er beitepusseren. Her gnages og klippes beitet helt ned. Best av alt er gras og tuemark (sølvbunke). Hesten jevner ut områder med ujevne lengder på veksene.

Vi passer på dyra

Det er et stort ansvar å ha beitedyr i tett bebodde strøk på Østlandet. Det er derfor viktig for Beitepatroljen å sikre at kulturlandskapene tilrettelegges for beiting. Dette innebærer riktig type inngjerding, selvlukkende porter, vannforsyning og tilsyn av dyra. Vi sørger for informasjon til publikum om hvordan de skal forholde seg til beitedyrene slik at barn og voksne får nærkontakt med ku, sau, geit og hest under trygge forhold. Dyra er under veterinærkontroll.

